

CHARACTERISTICS OF METHODS AND STYLES OF PIANO TEACHING IN MUSIC LESSONS

Ismailova Gulchekhra Rozimatovna

Tashkent State Pedagogical University named after Nizami
Teacher of the Department of Music Theory and Methodology
<https://doi.org/10.5281/zenodo.11057976>

ARTICLE INFO

Received: 16th April 2024

Accepted: 23th April 2024

Online: 24th April 2024

KEYWORDS

Musical education, musical activity, formation of aesthetic consciousness, musical development, methodology.

ABSTRACT

This article examines the system of scientific knowledge and understanding of the principles of controlling a child's musical development, introducing him to music, and educating his aesthetic feelings in the process of forming his aesthetic consciousness. As a system of scientific knowledge, the theory of musical education belongs to the general system of pedagogical sciences and occupies an independent place in it. The theory of musical education of schoolchildren is directly included in school pedagogy, as it is dedicated to the musical education of a child from 7 to 15 years old. This is the field of aesthetic education, the laws of which apply to all artistic and, in particular, musical activities of a person.

MUSIQA DARSLARIDA FORTEPIANO O'QITISH METOD VA USLUBLAR XUSUSIYATI

Ismailova Gulchexra Rozimatovna

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti Musiqa nazariyasi va metodikasi kafedrasida o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11057976>

ARTICLE INFO

Received: 16th April 2024

Accepted: 23th April 2024

Online: 24th April 2024

KEYWORDS

Musiqiy ta'lim, musiqiy faoliyat, estetik ongning shakllantirish, musiqiy rivojlanish, metodika.

ABSTRACT

Mazkur maqolada bolaning musiqiy rivojlanishini nazorat qilish, musiqaga kirish va estetik ongning shakllantirish jarayonida uning estetik his-tuyg'ularini tarbiyalash qonuniyatlari to'g'risidagi ilmiy bilimlar va tushunchalar tizimi ko'rib chiqiladi. Ilmiy bilimlar tizimi sifatida musiqiy ta'lim nazariyasi pedagogika fanlarining umumiy tizimiga kiradi va unda mustaqil o'rinni egallaydi. Maktab o'quvchilarining musiqiy ta'limi nazariyasi to'g'ridan-to'g'ri maktab pedagogikasiga kiritilgan, chunki u 7 yoshdan 15 yoshgacha bo'lgan bolani musiqiy tarbiyalashga bag'ishlangan. Bu estetik tarbiya sohasi bo'lib, uning qonuniyatlari insonning barcha badiiy va, xususan, musiqiy faoliyatiga taalluqlidir.

Kirish.

O'qitish metodikasi - o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar usuli, buning natijasida ta'lim mazmunida ko'zda tutilgan bilim va ko'nikmalar yetkaziladi va o'zlashtiriladi. O'qitish usuli - ma'lum bir bilim va ko'nikmalarni yetkazish va o'zlashtirishga qaratilgan o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi qisqa muddatli o'zaro ta'sir. Maktab o'quvchilarining musiqiy ta'limi nazariyasi bolaning musiqiy rivojlanishini boshqarish, musiqaga kirish va estetik ongini shakllantirish jarayonida uning estetik his-tuyg'ularini tarbiyalash qonuniyatlari to'g'risidagi ilmiy bilimlar va tushunchalar tizimi sifatida qaraladi. Ilmiy bilimlar tizimi sifatida musiqiy ta'lim nazariyasi pedagogika fanlarining umumiy tizimiga kiradi va unda mustaqil o'rinni egallaydi. Maktab o'quvchilarining musiqiy ta'limi nazariyasi to'g'ridan-to'g'ri maktab pedagogikasiga kiritilgan, chunki u 7 yoshdan 15 yoshgacha bo'lgan bolani musiqiy tarbiyalashga bag'ishlangan. Bu estetik tarbiya sohasi bo'lib, uning qonuniyatlari insonning barcha badiiy va xususan, musiqiy faoliyatiga taalluqlidir.

O. P. Radynovanning ta'rifiga ko'ra, musiqiy ta'lim metod va usullari - bu musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish va musiqiy madaniyat asoslarini shakllantirishga qaratilgan o'qituvchi va bolalarning o'zaro bog'liq faoliyati usullari.

O'quvchilarni musiqiy tarbiyalash va o'qitishda uchta o'zaro bog'liq ish usullari qo'llaniladi: *vizual, og'zaki va amaliy faoliyat usuli*.

Pedagogika fanida maktab o'quvchilarining musiqiy san'at orqali estetik tarbiyasi noaniq talqin etiladi. Bir tomondan, estetik tarbiyaning har bir o'quvchining shaxs sifatida ichki dunyosining umumiy ma'naviy ko'rinishini shakllantirishdagi ahamiyati tasdiqlanadi. Boshqa tomondan, ba'zi mualliflar san'atga tarbiya vositasi sifatida tarixiy munosabatni shubha ostiga qo'yishadi. Biroq, san'atning tarbiyaviy ahamiyati bugungi kunda har qachongidan ham dolzarbdir. Buning achinarli tasdig'i sotsiologik tadqiqotlar ma'lumotlari-estetik ehtiyojlar, qadriyatlarni yoshlar ongining asosiy tarkibiy qismlari ierarxiyasida oxirgi o'rinlarga almashtirish. Ushbu hodisaning sabablarini o'qituvchilar-amaliyotchilar pedagogik jurnallar sahifalarida ta'kidlashadi: bugungi kunda pragmatizm va hisoblash qobiliyatlari, aql-idrok va ruhsizlik, qo'shniga va umuman odamga e'tibor bermaslik, axloqiy qadriyatlarga e'tibor bermaslik. Bola bularning barchasini videofilmlar, multfilmlar, kompyuter o'yinlaridan qabul qiladi. Shu sababli, o'quvchilarning estetik madaniyatini tarbiyalashda musiqa darsini estetik, hissiy tajribalar sohasiga eng ta'sir qiluvchi sifatida tushunish muhimdir. Axir, musiqa har doim yaxshilik, go'zallik va insoniyatni jalb qilishning eng mo'jizaviy va nozik vositasi bo'lib kelgan.

Musiqiy ta'lim jarayon sifatida keng qamrovli bo'lib, musiqiy ta'lim va rivojlanish bilan o'zaro aloqada amalga oshiriladi. Musiqiy ta'lim o'quvchilar tomonidan musiqiy bilimlarni, ko'nikmalarni, ko'nikmalarni, shuningdek musiqaga hissiy-qiyamat munosabatini va ularning musiqiy va ijodiy faoliyatini rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Musiqiy rivojlanish-bu musiqiy qiziqishlar, didlar, o'quvchilar ehtiyojlarini rivojlantirish, musiqiy quloqning barcha tomonlarini, musiqiy xotirani, fikrlashni, tasavvurni rivojlantirish va musiqiy va ijodiy qobiliyatlarni, ijrochilik, tinglash va bastakorlik ko'nikmalarini rivojlantirish.

Musiqiy ta'lim tarixi insoniyat sivilizatsiyasining kelib chiqishiga borib taqaladi. Musiqa insonga xos musiqiy ongga asoslangan ma'lum bir faoliyat turi sifatida insoniyatni rivojlanishining barcha bosqichlarida kuzatib bordi. Shunga ko'ra, insoniyat madaniyati shakllanishining butun davrida musiqiy tajribani keyingi avlodlarga o'tkazish jarayoni amalga oshirildi.

Musiqiy ta'lim tarixining o'ziga xos xususiyati uning fanlararo tabiati: u tarix, pedagogika va musiqa fani bilan chambarchas bog'liq.

Zamonaviy odam bilimlarni doimiy ravishda yangilab turish sharoitida yashaydi; televizor, Internet, bosma mahsulotlar, juda katta miqdordagi ma'lumotlarni taklif qilish, uni o'zlashtirishning yangi usullarini talab qiladi. Usul-bu o'quv jarayonining bir qator muammolarini hal qilishga qaratilgan o'qituvchi va o'quvchilarning tartibli o'zaro bog'liq faoliyati usuli.

Pedagogik amaliyotda pedagogik amaliyotda, shu jumladan maktabdagi musiqa darslarida keng qo'llaniladigan turli xil xususiyatlarga ko'ra ko'plab usullar va ularning tasniflari mavjud. Suhbat, ma'ruza, hikoya, yozma topshiriq yoki mashqdan, darslik bilan ishlashdan tortib, ma'lumotnoma yoki kitobdan dalillarni talab qiladigan muammoli o'qitish usullariga va kuzatuv, tajriba, dizayn faoliyatini o'z ichiga olgan tadqiqot faoliyatiga qadar.

Platonning ta'kidlashicha, gimnastika tanani tarbiyalash uchun zarur bo'lganidek, musiqa ham ruhni tarbiyalash uchun zarurdir. Shuningdek, u turli xil rejimlarning turli xil tarbiyaviy harakatlariga e'tibor qaratdi. Agar musiqa ruhni tarbiyalash vositasi sifatida, Aflotunning fikriga ko'ra, faqat yuqori sinf vakillariga mos keladigan bo'lsa, u fuqarolik ta'limi uchun ikkita usulni qo'lladi: odamni jangchi sifatida mustahkamlashga hissa qo'shadigan Frigiya va tinchlik davrida dono harakatlarga yordam beradi. Aflotun barkamol shaxsni shakllantirish uchun musiqiy ta'limning rolini asosladi.

Qadimgi Yunonistonda musiqa ta'lim muassasalarida erkin tug'ilgan fuqarolarning bolalarini o'qitish uchun majburiy fanlardan biri bo'lgan. "Musiqa ma'lumotiga" ega bo'lgan odam o'qimishli deb hisoblangan. Platonning ta'limotiga ko'ra, adabiyot, matematika, musiqa va gimnastika o'rganish uchun majburiy bo'lgan. Adabiyot va matematika ongni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan, gimnastika - tanalar va musiqa - qalblar. O'rta asr odamining ongi uzoq vaqt davomida falokat - Rimning qulashi ostida bo'lgan, buning natijasida Yevropani lotin tilini bilmagan va turli lahjalarda gapiradigan barbarlar qo'shinlari to'ldirgan. Dunyoni tartibga keltira oladigan qutqaruvchi kuch uzoq vaqt davomida madaniy hayotni, shu jumladan musiqa va musiqiy ta'lim bilan bog'liq jarayonlarni belgilab bergan din edi.

Shu bilan birga, musiqa ta'limi o'rta asrlarda oldinga sezilarli qadam tashladi, chunki musiqani o'rganish diniy ta'lim mazmuniga kiritilgan. Keyinchalik o'rta va keyingi o'rta asrlarda universitetlar paydo bo'lgan episkop kafedralari musiqa o'rganish markazlariga aylandi. Notatsiya tizimini isloh qilish ham boshlandi.

Musiqani ijro etish usuli-pianino bilan bog'liq musiqiy elementlarini, me'yorlarni, yaratish qoidalarini va insonning ichki faoliyati asosida musiqani ijro etish usullarini o'zlashtirish bilan bog'liq. Usul har bir kishiga musiqa ishlab chiqarish jarayonida, uning qobiliyatlari va ko'nikmalarining rivojlanishidan qat'i nazar, ishtirok etishga imkon beradi.

Hamkorlik usuli-musiqiy faoliyatning kollektiv shakllariga qo'shilishga imkon beradi (xorda, ansamblda qo'shiq aytish, pianino duetida ijro qilish, musiqiy spektakl). Taklif

etilayotgan usul o'quvchilarga o'zlarini sinab ko'rish, o'zlarini ijodiy jamoaning bir qismi sifatida his qilish, jamoaviy ijodga bo'lgan ehtiyojni uyg'otish imkonini beradi.

Improvizatsiya usuli-pianino bo'yicha asarni o'rganish, ijro mahoratini namoyish etish, tasavvur va tasavvur imkoniyatlarini namoyish etish bilan bog'liq.

"O'quv bramstorming" usuli (aqliy hujum) - ijodiy muammoni hal qilishda yo'llar va tarkibni izlashga qaratilgan, ya'ni o'quvchi asar ustida individual ravishda shug'ullanganda.

Musiq ta'limi shakllari orasida cholg'u ikki - duetda o'ynash ustunlik qildi, chunki bir ovozdan ijro etish va bir - birini tushunish uchun professional tayyorlangan musiqachilar kerak edi.

Musiq va ilohiyotning yaqin aloqasi o'rta asrlarning ko'plab taniqli mutafakkirlarining musiq haqidagi asarlarini tark etishiga yordam berdi. Bu Avgustinning "musiq to'g'risida" risolasi, Boetsiyning "musiqaga ko'rsatma" fundamental asari, Kassiodorning risolalari.

Fortepiano ijrochi va ijro san'ati o'quvchisi diqqat markazida musiqiy asarning musiqiy va eshitish namoyishlari orqali shakllangan mukammal ovozli tasviri bo'lishi kerak.

Asar ustida ishlashni boshlashda o'quvchi birinchi navbatda ushbu asarning mukammal ovozini umumiy ma'noda tasavvur qilishi kerak. Shu maqsadda, biron bir odamni nusxa ko'chirmaslik uchun asarni yaxshi versiyada tinglash kerak. Keyin, ichki tasvirni takomillashtirib, iloji boricha boshqa musiqalarni tinglash kerak, bunday ish jarayonida odamning o'zi asta-sekin o'zgarib boradi va shuning uchun ular nafaqat aniqroq, balki mukammalroq, badiiy jihatdan o'ziga xos musiqiy obrazlarga aylanadi. Madaniyat va san'at sohasi muassasalarining moddiy-texnik holati bilan bog'liq muammolar (*yangilangan musiq asboblari, o'qitishning texnik vositalari yo'qligi*) va uslubiy ta'minot (*darsliklar, darsliklar, o'quv qo'llanmalari*).

References:

1. Asmus V.F., *The problem of intuition in philosophy and mathematics: an outline of history: XVII – beginning of XX century* / Entry. Art. V.V. Sokolova. 3rd ed., Erased, 310 p. (URSS Editorial, M., 2004).
2. Bunge M., *Intuition and science* / trans. from English, 187 p. (Moscow, 1967).
3. Lobastov G.V., Intuition as a manifested totality of subjectivity, *Economic and socio-humanitarian studies*, **1 (13)**, 51 (2017).
4. Todd, R. L. (2013). *Nineteenth-century piano music*. Routledge.
5. Kochevitsky, G. (1995). *The art of piano playing: A scientific approach*. Alfred Music.